

NAŠ

Prava vera bodi vam luč,
materni jezik bodi vam ključ
do zveličanske narodne omike.

A. M. Slomšek.

DOM

List za ljudsko prosveto

Vsebina:

Stran

Slovenski mladini	65
Brezverska šola	66
Na prehodu	68
Naše društveno petje	68
Kralj noči	70
Zganimo se!	73
Primerna društvena zabava	74
Za mladi svet	75
Društveni govornik	77
Drobtinice	78
Društveni glasnik	79

»NAŠ DOM« izhaja mesečno. Naročnina znaša za letos 12:50 Din., za Goriško in Istro 5 lir, za Koroško 15.000 aK, za Ameriko 1 dolar. Pri skupnih naročilih po 10 izvodov in več stane 1 izvod 12 dinarjev. Posamezna številka stane 1:50 Din. Odgovorni urednik: Marko Krajnc. Upravišтво: Maribor, Aleksandrova cesta 6. Tiska tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Rokopise je treba poslati do 1. vsakega meseca uredništvu »Našega Doma« v Mariboru, Aleksandrova 6.

Listnica uredništva. Letos je pomlad neprijetna, zato so pa tudi vse pomladanske pesmi, ki jih je rodila ljubezen in pomlad, zmrznjene, negodne. Vse je prisiljeno in ponarejeno. — Maruška Poljska: Kdo ste in kaj hočete od urednika? Da bi Vašega prvenca in edinca krstil v imenu umetnosti? Vaš prvenec ima angleško bolezen, krivdo nosi pa mati. Mogoče bo pa prihodnji otrok bolj zdrav! Pošljite ga kmalu na ogled in priložite krstni in domovinski list! — Nagerlin: Suh je, brez vonja. »Kaj sirota ž njim naj počnem?« — Tiger: Ali poznate zgodbo o oslu v levovi koži? Taka je Vaša »Tigrova filozofija.« Lotite se snovi, ki je Vam bolj primerna. — Fant: Samo po sebi ni to nič grešnega. Zapomnite si: 1. Nikdar sami, 2. stariši naj bodo o vsem poučeni, 3. prejemajte redno sv. zakramente. — Mlade nade: »Cvetje« se je žal takoj osulo, ko sem ga vzel v roke. »Maj« bi moral biti bolj mladosten, poln solnca in vonja in cvetja, ne pa tako stariško učenjaški in zaspan. Sedaj sanja skupno s papir: nato »Ljubeznijo« v temni in globoki ječi o pokopanih mladih nadah. — Z. Cirila: Verzi so še precej gladki. Jasne sodbe si iz vpsolane kratke pesmice ni mogoče napraviti. Zadnja kitica je pa zelo zgrešena. Ali se »srečni« ujema z »lovili?« Tudi »snežki« je le prenerodno prisiljeno! Pošljite še več pesmic! — Zvonko: Kljub vsemu idealizmu in navdušenju imate vendar popolnoma napačne nazore. Bodite previdni. Pravi idealizem se naj opira na resnico in naj vedno upošteva dejanske razmere. — Mara: Vi ste živčno bolani ali Vas je pa kdaj hudo prevaril. Uh, ah, oh, oj, joj kar mrgoli v Vaši »Srčni krvi.« Ta-le svet Vam dam: opustite pisarjenje, vzamite motiko v roke in delo v svežem zraku Vam bo kmalu ozdravilo srce in sčistilo glavo!

Nova knjiga. Izšla je leposlovna knjiga, zbirka novel, slik in črtic, pod naslovom »Z naših gor«, spisal Pavel Perko. Steje 200 strani in obsega sedem povesti, ki so vse vzete iz živlega narodnega življenja. Fantje in dekleta, ki nam jih pisatelj predločuje, so kakor da živijo z nami in v nas. To smo mi, to je naša prava ljudska duša. Knjigo toplo priporočamo zlasti našim Dekliškim zvezam. Že naslovna slika (dekliška glava) kaže, da je to nekaj za vas, dekleta. Knjigo naročite naravnost v tiskarni Anton Slatner v Kamniku. Stala vas bo s poštnino vred samo 26 dinarjev.

Naše igre. Po moji sodbi bi se naj v naših društvih ne igralo preveč. Tudi ne samih plehkkih burk in šaloiger, ampak vmes tudi resne stvari. Vendar so dobre vzporedne poštenih iger za ljudsko prosveto velikega pomena. Opozoril bi danes naša društva in odre spet na nekatere dobrih novejših iger. G. župnik Volc je po nemški knjigi Ane Grossove priredil lep igrokaz v petih dejanjih »Roka božja«, založila Prodajalna K. T. D. Ničman, Ljubljana, Krekov trg. Knjiga je za današnje razmere izredno po ceni. Vobče bi naj naša društva ljubljanske knjige naročevala pri imenovanju »Prodajalni«, postrežba je res dobra, poštnina itd. se zaračuni kar najnižje. »Roka božja« ima le ženske vloge, Rezika, ki »dejanje« drži, je Marijina hčerka. Na glavni junakinji graščinski Kristini pa se izpolnjuje pregovor »kdo nos previsoko nosi, nazadnje kruha prosi.« Zelo priporočam istega pisatelja igr »Na dan sodbe«, lepo prirejeno po znani nemški Rosseggerjevi »Am Tage des Gerichtes.« Pretresljiva, ne predolga igra s krasno izklesanimi značaji brez ljubezenskih dogodkov. Izdalo je igr društvo »Dobrodelnost« v Ljubljani. Poljanski nasip 10. Dobi se seveda tudi v Prodajalni KTD Ničman. Opozarjam naše odre tudi na res lepi Jalenov »Dom«, ki smo ga bili veseli že, ko je izhajal v »Domu in Svetu.« Nadalje na Remčeve krepke »Užitkarje« v zalogi Mohorjeve družbe na Prevaljah. Naposled na ljudsko dramo »Po dvajsetih letih«, ki jo je v izklesanem jeziku po Schrottenbachu priredil g. prof. Koblar. Res zahteva to delo nekoliko boljših igrancev, sodim pa, da bi dosegla igra pri dobri vzporedi velik uspeh. Izdal Ljudski oder v Ljubljani. Ali ne bi mogel izdati Ljudski oder tudi »Pasijona« v gotovo zelo uspešno prireditvi Finžgarjevi? Naj bi se tudi prikazovanje trpljenja Gospodovega med narodom razširilo. Ta največja drama zgodovine bo ljudstvo vedno zanimala in vedno vlekla. — Ksaver Meško.

NAŠ DOM

Letnik XVI.

Maribor, maj 1924.

Št. 5.

Slovenski mladini.

Sesto leto že živimo Slovenci v novi, narodni državi. Nebroj življenjskih vprašanj je pred nami odprtih. Izpremenile se niso samo naše državne razmere, temveč tudi kulturni, gospodarski in družabni odnošaji so postali drugačni. Samo zunanja omika 20. stoletja se ni obnesla. Vse išče novih potov, kako doseči izboljšanje položaja. Zato na vseh poljih človeškega udejstvovanja presnavljanje, novo življenje, novo delo. Vse kaže, da smo ob zgodovinsko važnem začetku nove dobe, ki bo odločevala za dolge čase naprej usodo narodov.

Kako se bo usmerjal ta razvoj, bo v veliki meri odvisno od mladine. V le-ti zavesti, da je v mladini prihodnost, vabimo vse slovensko mladino na mladinska dneva v Mariboru, dekliški dan 9. in 10. avgusta, fantovski dan 23. in 24. avgusta 1924. V teh dneh bomo udarjali temelje za bodočnost, pregledali narodovo preteklost, natančno premislili, kaj zahtevajo od nas sedanje razmere, pogledali pa tudi z mladinskim zanosom na delo, ki nas še čaka.

Vsak večji napredek naroda temelji na sili idej, ki ga prevevajo. Zato si bomo prizadevali, da povzamemo vse verske, prosvetne, narodne in občečlovečanske vrednote našega ljudstva v živo enoto, ki ji bo vodilna ena velika skupna misel prerojenega in svobodnega slovenskega naroda.

Ker je vera glavni idejni činitelj v naši slovenski kulturi, bomo mladino prenovili v verskem duhu. V veri so neizčrpljivi viri za duševno in telesno zdravje našega ljudstva, katoličanstvo je bistveni sestavni del slovenske narodne izobrazbe. Zato je obnovev katoliške misli v narodu obnovev naše slovenske narodne kulture. Samoobsebi je zato verska misel glavni del našega programa. Sporedno ž njo hočemo dvigati narodove kulturne, socialne in gospodarske sile.

V tem smislu bomo sestavili načrt za verski prerod posameznika in družbe, za prosvetni dvig ljudstva in države. Zavedajoč se, da vsaka prava preobrazba družbe izvira iz obnovljenega družinskega življenja, bomo vso skrb posvečali obnovitvi družine. V krščanskem družinskem življenju bomo iskali tiste današnjim človeškim srcem tako potrebne krščanske ljubezni, ki edina more omiliti ostrino vseh tako hudih gospodarskih in socialnih nasprotstev naše dobe. Podrobno pa se bomo bavili tudi z vprašanji mladinske

vzgoje in prosvete ter skušali dognati vsebino in način izobrazbe, ki najbolj odgovarja razmeram 20. stoletja, v katerem živimo.

Rastlina najbolj prospeva na rodni zemlji in v domačem ozračju. Zato gradimo ves svoj mladinski program na podlagi slovenske preteklosti. Poglobili se bomo v narodovo zgodovino, njegovo dušo, čuvstvovanje, v njegove šege in običaje, presodili, kaj so snovali naši največji duhovi Prešeren, Slomšek, Mahnič, Krek, da bomo vedeli, kaj je slovensko jedro, pristno domače in zdravo. Pri tem bomo pcrabliali, kar je pri drugih narodih dobrega.

Velike naloge nas čakajo, da jih izvršimo. Celo tisočletje smo se razvijali pod tujimi vplivi, in le z izrednimi napori so si predniki priborili in ohranili našo narodno slovensko samcbitnost. Tujci so nam vsiljevali stoletja tuje smeri; uveljavimo sedaj, v novih razmerah, slovensko smer s slovenskim kulturnim programom.

Pod zastavo tega programa hočemo zbrati slovensko mladino, zlasti s Štajerske, s Koroške, iz Prekmurja: tisti rod, ki je največ trpel pod tujim pritiskom. Tukaj najbolj čutimo potrebo novega idejnega programa, ki naj užge in razvname ne le slovensko, temveč tudi našo bratsko hrvaško in srbsko mladino, ter kot nov val narodnega idealizma prenovi jugoslovanski rod, da se bo uresničila budnica velikega pesnika »Ilirije oživljene«, Valentina Vodnika:

En zarod poganja,
prerojen, ves nov.

Pripravljalni odbor za mladinska dneva v Mariboru:

Ivan Bogovič, Micika Črček, Adolf Dostal, dr. Josip Jeraj, Marko Krajnc, Milka Pihlar, Ivan Prijatelj, Alojzij Rezman, Jože Stabej, dr. Ivan Tomažič.

Kastor:

Brezverska šola?

Nemški državnik Bismarck je rekel 16. aprila leta 1875 v nemškem državnem zboru te-le značilne besede: »Od sedaj zanaprej naj se vodi ves boj proti katoliški Cerkvi v šoli, ker v politiki ne morem doseči zaželenih uspehov.«

Tukaj je Bismarck dovolj jasno povedal, za kaj gre brezverskim državnikom v prvi vrsti pri šolskem vprašanju: za boj proti katoliški Cerkvi. To šolsko vprašanje je igralo v vseh kulturnih bojih po različnih državah najvažnejšo ulogo; to šolsko vprašanje stoji v ospredju tudi v naši državi, kjer je po ustavi navidez že rešeno — pa v Bismarckovem duhu!

Državniki, ki sovražijo katoliško Cerkev, se dobro zavedajo, kolikega pomena je šola. Kdor ima šcło, ima bodočnost. Zato si hoče nevera v vseh državah priboriti odločilen vpliv na šolstvo in ga v svojem duhu preustrojiti ter Cerkev in vero izriniti iz šolskih prostorov.

Sredstvo, da ta cilj dosežejo, je povsod isto: šolo treba podržaviti in država naj potem iztrga Cerkvi pravico za pravico, dokler je ne izobči popolnoma iz šole. Šola ni več svetišče — vzgojevališče, ampak torišče najhujših protiverskih bojov. Šola ni več kraj miru, kjer se mladina zaupljivo prepusti vodstvu vzgojiteljev, šola je postala bojna šola, v kateri se naj izvežbajo otroci za boj

proti vernim starišem. Česar ne more doseči nevera pri odraslih s silo, to hoče doseči s počasnim zastrupljanjem nežnih otroških src. Kar se brezverstvu ni posrečilo potem revolucij in političnih organizacij: uničiti krščanski svetovni red, to hoče doseči potem šolstva!

Kdo ima pravico do šole?

Ali samo država? Na to vprašanje je odgovor lahek. Prvo pravico do vzgoje otrok imajo samo po sebi umevno oni, ki so dali otroku življenje, stariši. Otrok ima že takoj ob začetku svojega življenja neke pravice: pred vsem pravico do življenja in sicer do takega življenja, ki je človeka vredno; potem pa pravico, da doseže nadnaravni namen, za katerega je ustvarjen. Otrok sam ne more udeležiti svojih pravic, stariši imajo dolžnost, da ga pri tem podpirajo. Stariši pa nimajo samo dolžnosti, ampak imajo tudi pravico do vzgoje svojih lastnih otrok in nihče jim ne sme te pravice kraliti. Neizbrisno razmerje, ki ga je določil Bog med otroci in stariši, je in ostane korenina te dolžnosti in pravice.

Pri versko-nravni vzgoji svojih otrok morejo dobiti stariši navodila samo od **katoliške Cerkve**. Kristus je naložil katoliški Cerkvi dolžnost in ji dal tudi pravico do vzgoje vseh ljudi z besedami: »Pojdite in učite vse narode.« Dolžnost, poslušati Cerkev, je tako velika, da zavisi od tega človeška večna sreča ali nesreča: »Kdor ne veruje, bo pogubljen!« Ako mora Cerkev poučevati odrasle, potem velja to še veliko bolj za otroke, ki si sami ne morejo pomagati.

Izpolnjevanje dolžnosti more starišem olajšati šola, kjer se otroci različnih družin skupno vzgajajo. Šola mora imeti namen, podajati mladini vse tisto znanje, ki ga rabi v življenju, obenem pa skrbeti za versko-nravno vzgojo, ki jo morajo dati otrokom stariši. Pravice ustanavljati take šole imajo predvsem stariši in Cerkev, ki jim je Bog podelil pravico vzgajati mladino. Šola torej ni nadrejena domači hiši, ampak jo samo nadomešča, učitelji, ki delujejo na šolah, so samo namestniki starišev, in imajo tako dolgo, dokler zastopajo njih mesto, ravno iste dolžnosti, kakor stariši: skrbeti za versko-nravno vzgojo mladine!

Ako hoče šola doseči svoj namen, mora delovati vzajemno s Cerkvijo in se ravnati po njenih naukih. Verski duh mora prevevati ves pouk; nauki, ki jih podajajo učne knjige, morajo biti v skladu s katoliškimi načeli; učitelji morajo biti praktični katoličani, ki bodo mladino ne samo z besedami, ampak tudi s svojim vzgledom navajali k čednostnemu, vernemu življenju; otroci morajo skupno opravljati molitve, skupno in pod nadzorsivom učiteljev obiskovati zapovedano službo božjo in prejemati sv. zakramente.

Kaj pa država nima nobene pravice do šole? Kaj je država? Ali je to kako višje bitje? Ne, država je skupina ljudi, ki so se po določenih načelih in pod določenimi pogoji združili, da lažje dosežejo svoj končni cilj na zemlji: srečo in blagostanje. Država sestoji iz ljudi, ki so vsi podrejeni Bogu in od njega odvisni, ki morajo izpolnjevati njegove postave. Zato mora ravno to storiti tudi država. Ako država ustanavlja šole, potem je tudi njena dolžnost, da poskrbi v teh šolah za versko-nravno vzgojo mladine v soglasju z nauki katoliške Cerkve. Tej dolžnosti se ne more in tudi ne sme država nikdar in pod nobenim pogojem odtegniti, sicer greši proti naravnemu in božjemu pravu.

Jasno je, da država nima prve pravice do šole, še manj pa izključno pravico. Kadar si država lasti tako pravico in izključi iz šole vsak vpliv Cerkve, kjer država ne dovoli drugih šol, kakor državne, tam prezira in tepta najnavadnejše in najsvetejše pravice svojih državljanov. Dolžnost države pa je spoštovati pravice državljanov in jih ščititi!

Država, ki ustanavlja brezverske šole, se postavlja v nasprotje z božjimi postavami. Vse ustave in vsi zakoni, ki jih izda v tem oziru, ne morejo nikdar obvezati državljanov v vesti. Ako državni voditelji teptajo božje zapovedi, potem tudi državljani ne morejo spoštovati njihovih postav! To si naj dobro zapomnijo tisti papirnati katoličani, ki imajo trenutno v Slovenji šolstvo v rokah, in ki hočejo naše šole in našo mladino zastrupiti z brezverstvom.

A. Boštele:

Na prehodu.

Šel sem ob Savinji.
Voda je šumela;
ob bregovih sočnih
je pomlad dehtela.

Daleč na obzorju
stale so planine,
v sneg in led vkovane
sredi visočine.

Tudi v moji duši
zima gospoduje,
vsak dan v mojem srcu
bleda misel kljuje.

Naše društveno petje.

Brez lepega petja ni življenja v društvu. Slovencu je petje že nekako prirojeno — vsepovsod rad prepeva — pastir pri svoji čredi, truma delavcev na travniku, v vinogradu — ženjice z bridkimi srpi — perica ob potoku — mati pri žibelki.

Najlepše pesmi bi se naj prepevale v cerkvi — zato je že od nekdaj katoliška Cerkev pospeševala cerkveno petje.

Velik trud je s pevci in s pevskimi vajami, zato si izprašajmo vest danes mi, ki sodelujemo pri petju, kako smo storili dozdalej svojo dolžnost.

Prvo izpraševanje vesti velja pevovodjem. Najdejo se namreč taki, ki svojo službo opravljajo mehanično in nestrpljivo. Prva skrb pevovodje bodi, da skliče redne vaje. Za vsako vajo naj ima pripravljeno snov, razventega mora tudi vedeti, kako se snov predeluje. Za zbor naj skrbi s pravo ljubeznijo, tako da nikogar ne odbija, temveč zbira okrog sebe čim več pevcev. Pevska vaja naj ima tudi po več odmorov, naj pa ne traja nad dve uri. Ne bilo bi prav, imeti samo praktične vaje, ampak treba je razlagati tudi teorijo. Kakor povsod, velja tudi tukaj pravilo, da se zida polagoma, od začetkov do vedno večje popolnosti. Dobro je, da ima pevec svoj zvezek, v katerega si prepisuje razne pesmi, pa tudi druge važne opombe. Pevovodja naj se varuje enostranosti, naj pevcev ne razvaja z nezasluzeno pohvalo, temveč se naj vmisli kot del pevskega zbora v to, da ne smejo nikdar mirovati, nikdar sami sebe občudovati, temveč si vedno misliti: še ne znamo dovolj — da se še več doseči . . .

Pevci morajo sami priti do prepričanja, da stoje vedno pred težjimi problemi, čim več so že dosegli uspehov. Zato pa bodi geslo pevovodje: vedno višje in višje!

Pevovodja naj ne hvali s pretirano hvalo katerega izmed pevcev, ki ima slučajno lepši glas kot drugi. Pevec je rad hitro ošaben in domišljavost se ga silno rada poloti. Nič ni hujšega, kakor če je v zboru samo en sam sopran ali en tenor — ubogi pevovodja, ki si je vzgojil preveč domišljave pevce, se mora včasih skoro na klenih plaziti okoli neusmiljenega solo-pevca, predno ga zopet »potolaži«; najboljša je, če ima v zboru toliko posameznih glasov, da zbor ne pogrša enega ali dveh.

Bil je nekje pevovodja, ki je hotel vaditi le moški zbor — za fante je storil vse, za dekleta pa komaj toliko, kolikor je bilo neobhodno potrebno. Kjer je dovolj pevcev, naj se sestavi moški zbor zase, potem bo uspeval tudi mešani zbor. Prvi pogoj k vsakemu uspehu pa so redne in dobro pripravljene pevske vaje.

No, še pevci bi si naj vest izprašali?

Pevec bodi veselega, navdušenega srca za lepo umetnost. Veselo srce je pa le, če je čisto. Zato ne spadajo v pevski zbor ljudje, ki jim srce razburjajo razne grešne strasti. Zato se nam tako silno dopade petje otrok — ker tam poje nedolžen glas iz čistega srca.

Pevec poj v čast Bogu, v čast narodno, a svoje časti ne išči s petjem. Ako te kdo hvali, naj ti ne bo hvala preveč ljuba, temveč prej zoprna. Ako kaj premoreš, daj za to hvalo Bogu — ker le v Bogu vse premoremo.

Nikdar si ne misli, da že znaš vse, da torej ne rabiš nobene vaje več! Kdor misli, da je že na vrhuncu, je s tistim trenutkom začel nazadovati!

K pevskim vajam hodi točno in z veseljem! Ne glej grdo in po strani svojih tovarišev, ki pojejo isti glas! Pevec ne sme biti, kakor petelin, ki hoče na domačem gnoju sam prepevati — soseda pa nažene proč z ostrim kljunom. Ravno nasprotno! Čim več nas je soprancov, altov, tenorjev, basov, tem močnejši bo zbor, tem lepše se lahko izvežba. Ako je treba v partituri solo peti, podvrži se odločbi pevovodje ter ne kremži svojih ust, čeravno ti ne poješ »solo.« Pevci sploh naj ne pcznajo medsebojne zavisti in sovraštva, temveč se naj smatrajo kot člane ene družine, ki ima namen, osrečiti nje same, pa tudi druge z lepim petjem.

Pravi in navdušeni pevci so veseli, če morejo za zbor pridobiti kakega novega člana. Ko pride tak pevec ves plah in neizvežban k zboru, bi bilo skrajno neolikano, se mu posmehovati, če takoj ne zadene pravega glasu. Naj vsak pevec sebi vest izprašuje, kako se je njemu godilo, ko je začel sodelovati v zboru.

Pevski zbor naj vsikdar ima prvo moč in besedo pri vsakem pevcu: ako je napovedana vaja, pridi čisto za gotovo, četudi je v gostilni plesna veselica, četudi te vabijo z vsemi zapeljivostmi v druge družbe. Ako se držiš svojega zbora, bo zbor držal tebe. Mnogo fantov in deklet bi bilo še zdaj srečnih, če bi bili to vselej upoštevali. Ker pa niso, so padli in odpadli.

Ko si se posvetil lepemu petju, se skrbno varuj razuzdanih in grdih pesmi. Kaj naj si mislimo o fantu, ki poje predpodbne v cerkvi n. pr.: Zveličar moj, pri meni obstoj, te čem pod streho vzeti . . ., popoldan pa kriči v družbi pijanih tovarišev: Ljuba moja, kaj si strila itd. Vsak pevec naj si prizadeva, da vse-

povsod poje le lepe, dostojne, vspodbudne pesmi. Takih pa, ki vzbujajo dvomljive misli, se naj dosledno varuje.

Največje težave delajo vsakemu pevcu sekirice. Poznam pevce, ki sicer izvrstno pojejo, sekiric pa ne poznajo. Takim bodi prva skrb, da se nauče sekiric — kar ni tako težavno, če je le kaj dobre volje.

Tak pevec, ki sicer poje po sekiricah, pa jih ne pozna, bo le tedaj zadel melodijo, če mu jo pevovodja prej preigra.

Ako bi pa sam poznal sekirice, pa poje vsako melodijo brez instrumenta — in tak pevec je potem sposoben, da se nauči tudi težkih komadov. Zato se naj pevci ne zadovolje, če znajo pesem zapeti, ne poznajo pa sekiric in ne vedo, zakaj sta spredaj dva, trije, štirje križi ali b, zakaj se poje tu pol glasa višje, tam celi glas, temveč naj sami izprašujejo pevovodjo, kaj pomeni to in ono. Polagoma se na tak način odpro pevcu oči in potem se mu pokaže pesem v čisto drugi luči.

Storimo svojo dolžnost in pevskih zborih, da se bo lepa pesem še bolj razširila med nami in pregnala ničvredne in slabe pesmi. Dobrih in poštenih pevcev bo vesel Bog in slovenski narod!

A. Boštale:

Kralj noči.

(Irska povest po A. de Lamothe-u.)

(Dalje.)

Na prvi pogled bi kdo dvomil, kako se moreta dva nasprotna značaja skladati, toda naklonjenost se rodi večkrat iz nasprotij, kakor iz podobnosti.

Patrick je bil lep in ponosen mladeč, vitek in prožen, kakor trstika. Njegovo čelo, obdano od mehkih kodrov, je zrlo v svet drzno in razumno. Govoril je malo, kretnje so bile ukazujoče. Slok nos je nehote spominjal na orla. Če se je razvnel, sta mu nosnici nemirno plali in lice mu je pobledelelo.

Bil je dober, toda trd; razsoden, pa menjaje len, delaven, zaspan. Vikar v Glengariff-u, ki ga je dobro poznal, mu je neglede na dobre lastnosti očital njegovo ponosno divjost, oblastnost in neke vrste prirojeno nepokorščino. Tovariši so se ga bolj bali, kakor pa ljubili; samo šibkejši so se mu radi bližali, ker so imeli v njem dobrega zaščitnika. Njegova kolena so bila iz železa; roki, nežni kakor deklški, sta bili močno kot jeklo. Oko je izgledalo zasenčeno in mrtvo, a če je prišel pravi trenutek, je zagrelo in kresalo iskre.

Sally pa je bila sama ljubkost in skromnost. Velike, črne oči so odsevale neizmerno milino. Njene bose noge so kazale tako aristokratsko dovršenost, da bi jo za nje zavidala mnoga imenitna gospa v velikem svetu. Bujni lasje so ji lili čez ramena v težkih kodrih in med različnimi ustnicami so se smehljali snežnobeli zobki kot niz dragocenih biserov. Bila je roža vseh deklet v Glengariffu, kraljica v beraških cunjah. Najbolj prikupljivo jo je napravilo to, da se vseh svojih prednosti ni nič zavedala. V svojem naravnem ponosu in kristalni nedolžnosti je bila čudno lepa.

Patrick si je pridobil prvenstvo med mladci s svojo odločnostjo in močjo. Sally pa je neomejeno vladala samo s svojo ljubkostjo in milino.

Ti dve nasprotni osebnosti sta čutili neko medsebojno privlačnost.

»To bo prvi slučaj, da se družijo orel z golobico«, se je šalil veseli Toby, star hišni prijatelj.

»In kdaj bo poroka?« ga je vprašal sosed.

»Nikakor ne pred dvema leti, kajti Tom ne da svoje hčere, dokler ne izpolni dvajset let.«

»Do takrat jih lord že dvakrat lahko prežene.«

Toby-ju je šlo na smeh.

Juriju in Tomu niti na misel ni prišlo, da bi bilo kaj takega mogoče. Zato sta vtaknila svoje prihranke v novo hišico, ki sta jo hotela skupno postaviti mlademu paru. Da bi jima preskrbela lastno gospodarstvo, sta najela tudi nekaj juter polja in nakupila par molznih krav. Nihče ni pomislil, da so najemniki samo Tenants at will (dokler hoče gospodar). Nekateri sosedje so menili, da sta Tom in Jurij čisto varna. Saj ga ni bilo lepšega polja, kakor je bilo njuno, plod nadčloveškega truda in volje. Celo sumili so ju, da sta mogoče v prijateljskem stiku s Sassannahs.

Toda prišlo je drugače. Oskrbnik, John Izsilnik, je prežal na plen, kakor pajek na muho. Ždaj ko sta bila najemnika porabila svoje prihranke, je mislil, da je prišel ugodni trenutek.

»Cas je že, da napodimo iz Malibory-a tega Jurija Hadfielda, ki igra malega lorda«, je rekel oskrbnik svoji ženi. »Ima sina Patricka, ki mi ni všeč; biti hoče vse preveč neodvisen in se obnaša kakor kak whiteboy« (»beli fant«, je bila tajna organizacija).

»Bog nebeški, whiteboy!« je vskliknila gospa in vila roki. »Ropar, morilec, ud one strašne tajne družbe, ki namerava Irsko osvoboditi z bodalom. To je grozno, moj ljubi John, ti ga moraš zgrabiti in izročiti sodniji, takoj!«

»Zal, to je nemogoče!«

»Nemogoče! Zakaj?«

»Ker sodnija ne obsodi na podlagi gole sumnje.«

»Mislim, da so vsi sodniki angleški lordi, ti bodo vendar razumeli, kaj jim je v prid in bodo te irske papiste najstrožje kaznovali.«

»Imaš prav, Emilija; naši sodniki so izborni in njih edina želja je, obsoditi vse te nepridiprave.«

»No, torej!«

»Ampak pri takih obravnavah so potrebni tudi porotniki!«

»Saj lahko napravite tako, da pride na deset porotnikov vsaj devet naših.«

»Potem je treba prič.«

»Kaj bi tisto! Te se da podkupiti.«

Gospod Izsilnik se je nakremžil, naredil požirek čaja, se založil s koščkom maslenega kruha in razkladal svoji boljši polovici, kako težko je med ljudstvom pridobiti koga za krivo pričevanje. Gospa Emilija je javkala, John pa ji je razlagal, da bi bilo vsako neprevidno početje silno nevarno, da bi prišla v smrtno nevarnost celo njegova, za Anglijo tako zaslužna oseba.

»Torej tu je ta Patrick, Irec in papist in ti kot Anglež mu ne moreš do — živega!«

»O, saj ga nameravam odstraniti!«

»Kajpada, izgnal boš družino in potem te še kdo ubije.«

»Ne, ni še čas, da bi se iznebil Jurija Hadfielda, ki je vrh tega še dober kmet.«

»Kako pa hočeš spoditi sina in pridržati očeta?«

Gospod John je cdrinil prazno skodelico, se pogladil po rdečkasti, trdi bradi, pogledal s sladkim obrazom gospo Emilijo in rekel:

»O, imam zelo preprosto sredstvo: oženim ga.«

»Kaj?«

»Da, oženim in sicer s hčerjo pijanca Mulinghama, ki prihodnje leto ne bo mogel plačati najemnine in ga bom s celo družino poslal za vedno v Connaught.«

Zakrohotal se je.

»Poslati koga v Connaught, najrevnejšo irsko pokrajino«, pomeni isto kot »spoditi ga«. Gospa Emilija je z odprtimi ustni strmela nad duhovitostjo svojega moža. Ta je izrabil odmor in si odrezal ogromen kos pudinga.

»Toda če bi se zlikovec ustavljal?«

»Za ta slučaj bom pred ženitno ponudbo poslal v hišo ukaz za izgon; krompir je letos slab, in pri moji veri, oče Hadfield bo prvi vrigel Patricka pod kap — samo da otme hišo in svoje krave.«

»Ljubi moj, jaz ti ne bom dajala nasvetov, opozarjam te samo na to, da je čas za izgon o Šmihelovem in da imaš pred zakonito polovico leta še samo osem dni časa za izročitev listine.«

»Zato sem že pisal lordu Pilfererju in obvestil birača, da naj pride prihodnji torek na razgovor«, je odvrnil gospod Izsilnik in vzel svojo palico. Častivredna gospa pa se je dostojanstvenih korakov podala v sosednjo sobo, kjer je najstarejša hčerka mijavkala neko romanco in pluskala po klavirju.

II. poglavje.

Mož z dudami.

Bila je precej hladna noč. Sušec se je nagibal h koncu, toda oster severnik je še vedno bril čez goljave. V vihuri in dežju so se gorske steze spremenile v kalne potočke in iz daljave se je čulo zamolklo bučanje morja, ki je butalo v črne skale Bearhaven-a in se lomilo ob malem, utrjenem otoku pred Glengariffskim zalivom.

Vkljub slabemu vremenu je po cesti iz Kenmare v Bantry stopal mož urnih, a neenakomernih korakov. Da bi se ogrel, si je z vnemo žvižgal napev neke irske pesmi in vihtel svojo težko palico, s katero je krepko udarjal po kameniti cesti.

Pravkar je dosegel višek planote in skušal v temi razbrati mesto, kjer se s cesto križa steza, ki vodi z vrha gore čez vratolomne strmine čisto doli do zaliva. Naenkrat se je za njegovim hrbtom pojavil jezdec.

»Hej, človeče, kako daleč je še do Glena?«

»Kakor se vzame, vaša milost. Odvisno je od tega, o katerem Glenu govorite; na Irskem je dosti krajev, ki se imenujejo Glen, tako je Glen v Vil-u, Glen v Bantry-ju, Glen v —«

»Hodi k vragu s svojimi Gleni vred! Jaz iščem Glengariff.«

»Torej vam je kraj neznan?«

»Samo enkrat sem bil tu pred par leti, ko sem imel opravke v tem prokletem Malibory-ju, kamor mcam tudi jutri. Po dnevu bi si že pomagal, toda v tej pasji noči sem zašel in sedaj se mi niti ne sanja, kje da sem.«

»V tej vihuri pač ni dobro jezdit na sprehod.«

»Tudi jaz sem bil teh misli. Zato te vprašam, če poznaš pot v Glengariff?«

»Seveda; kaj bi je ne poznal! V vasi sem bil rojen in mižé bi jo našel, če-tudi bi bil na koncu sveta.«

»Potem pa odgovori, tepec, in me ne pusti zmrzniti, med tem ko te tukaj poslušam!«

»Naj oprosti vaša milost; toda nisem vas jaz zadržal.«

»No, ali ne boš odgovoril, pes, mar hočeš seznaniti svojo grbo z mojim bičem?«

»O joj!« je vskliknil pešec in odskočil v stran. »Vaša milost je danes čemerna; toda vaš bič je prekratek, da bi iztrkaval mojo uborno suknjo in preveč je temno, da bi obračal večjo pozornost na vaš revolver.«

V resnici je hotel jezdec prestrašiti kmeta in je škrtnil s petelinom svoje pištole. Ko je videl, da njegove grožnje nič ne izdajo, je popustil konju korak in dejal:

»Hotel sem se samo pošaliti, dragi moj! Prepričan sem, da nočeš pustiti kristjana v stiski.«

»Saj se poznamo! Dober kristjan, ki mu bolj diši pečenka v petek, kakor pa sveta maša v nedeljo in se mi dobrika, ker je v zadregi, kakor mačka, ki so jo

poslali po meso. Pa naj bo. Hočem se te usmiliti, čeprav si sam neusmiljen. Pojdi še tri milje dalje in potem zavij po cesti na desno.»

»Ali ni nobene druge?«

»Pač. Že poprej je ena, ki drži v Vil.«

»Torej je ta druga?«

»Da, druga.«

»Alo, zgubi se, irska svinja; in če mi je kaj žal, mi je žal samo to, da ti nisem odbil nog!« se je zahvalil Anglež in pognal konja.

»Hvala, Sassannah, vrag naj ti povrne z enakim!« je zaklical za njim popotnik in začel plezati po strmi stezi navzdol.

(Dalje prihodnjič.)

Zganimo se!

Naš narod je raztrgan na tri dele. To, kar imenujemo danes Slovenijo, je neznaten del onega, kar bi moralo biti naše, je telo brez srca in pljuč. Prazibeljka naša, Koroška, nam je izgubljena in solčna Goriška tudi. Najboljše naše ljudstvo biva izven skupnega domovja in trpi nasilje in neznosno sramočenje.

Kdor ni nikdar živel v krajih, kjer bivata dve narodnosti, močna ena, bogata in brezvestna, skromna druga, pravična in siromašna, ta si ne more izmisliti strahot, ki jih slabejša narodnost trpi od močnejše.

Večina našega ljudstva je globoko narodna in npravna. In radi teh vrlin, ki jih je položil sam Bog v človeško srce in ki so ponos in dika vsakega posameznika, morajo Korošci in Goričani piti pelin, piti dan za dnem in — molčati. Saj beremo v časopisih, kakšno je njih življenje: šole, ki so bile, zapirajo, novih ne dovolijo, društva razganjajo, mladino pa zapeljujejo k narodnemu izdajstvu z igrami in s knjigo. Na drugi strani pa vabijo naše ljudi v svoje vrste z denarjem in raznimi koncesijami in skušajo pridobiti na svojo stran vse, od kmeta do učitelja, od odraslih do otrok.

Samo nekaj jih je, ki ne trpijo in ne marajo trpeti. To so izdajice, ki prodajo svojo narodnost in svoj glas ob prvi pripravi priliki, ki se znajo prilagoditi vsakemu gospodarju, ki sprejemajo za svoja izdajstva judeževe groše in ki z zlobnim nasmeškom sejejo sovražstvo in razdor med krvnimi brati. To je izvržek naroda, ki ga nasprotnik plačuje in izkorišča, a ga celo on — zaničuje.

Toda s ponosom smemo reči, da med Slovenci ni dosti takih izdajalcev. Naše ljudstvo onstran mej je trdno in pošteno in nemo prenaša krivice, stiska bol vase in jo prikriva. Presiromašno je, da bi se moglo izdatno braniti, kajti za to je treba denarja, veliko, mnogo denarja. Kar zruši sovražnik, je treba zopet poklicati v življenje nazaj.

Slovenčil! Oni onstran meja se zanašajo na nas. Kdorkoli od znancev pride tja, vsakega obkolijo in nemogoče je popisati pogledov, vprašujočih in polnih upa in bojznosti, ki tipaje begajo po ustnih prišleca in prodirajo do dna srca. Kdor ni živel na narodni meji, ta ne ve, kaj je duševna beda.

Pri nas imamo dvoje društev, ki delujeta za naše prodane, ogoljufane brate — Slovensko Stražo in Jugoslovansko Matico. Prva nam je dobro znana, saj ima marsikatero naše prosvetno društvo tudi odsek Straže. Bolj tuja nam je bila doslej Jugoslovanska Matica. Toda treba je, da obrnemo pozornost odslej tudi na to društvo. Kajti močna in razpredena po celi Jugoslaviji, je poklicana v prvi vrsti ona, v kateri so včlanjeni Slovenci brez razlike strank, da se zavzame

za naše brate in jim pomagati. In to svojo nalogo že tudi vrši in velikanska je podpora, ki jo nudi Korošcem in Primorcem. V svrhu organiziranja narodno-obrambnega dela v krščanskih društvih je poklicana v Jugoslovensko Matico gospa dr. Angela Piskernik, ki jo vsi poznamo kot našo vrlo somišljenico in ki nam je poleg naših odbornikov v Jugoslovenski Matici (Finžgar, Ehrlich, Velikonja, Kopač in mesto krškega škofa Srebrnič dr. Breclj) gotovo jamstva dovolj, da bo postopala Jugoslovenska Matica slejkotprej strogo nestrankarsko. Zato je treba, da stopimo z njo čimprej v stik.

Krščanska društva, podpirajte Jugoslovensko Matico od svoje strani in ji pridobivajte članov. Nič lepšega si ne morem misliti, kakor daleč na okrog razširjeno organizacijo, ki je vsem političnim strankam v Sloveniji skupna in katere cilj je delo za naše zaslužnjene brate v zasedenem ozemlju. Jugoslov. Matica je razposlala okrožnice za narodni davek. Preberite jih in pristopite nemudoma k njeni podružnici, da doprinesete na ta način oni davek, ki ga kot človek in Slovenec plačati morate.

Gremo na delo i mi. Pokažimo, da ljubimo slovenski narod, katerega sinovi in hčerke smo. Nihče več naj nam ne predbaciva, da sicer izborna znamo skrbeti za sebe, za bedne brate pa da nimamo ne ljubezni, ne časa, ne denarja.

Primerna društvena zabava.

Poleg resnega dela najdemo še dovolj prostega časa, ki ga mladina sme porabiti za počteno zabavo. Po različnih okoliščinah in razmerah bo tudi zabava različna: v večjih selih in trgih vlečejo mladino razne plesne prireditve, ki se imenujejo bali, muzike, kjer ima največjo zabavo isti, ki take zabave prireja. V mestu se zbira mladina na raznih sanjkalističnih in drsališčihi, dasi je sanjkanje tudi v hribih priljubljena zabava. Pri nas na kmetih se zbirajo tudi pri kartah skupaj, kjer igrajo dureka ali pa druge igre, včasih za denar. Kvartanje za visoke zneske pa sploh obsojamo in zato tudi ne moremo hvaliti tistih, ki se vadijo prijemati kvarte v roke. Prej ali slej bi se znala v mladem človeku zbuditi kvartarska ali igralška strast, ki ugonobi marsikoga, če se ji uda. Več ali manj znana igra med ljudstvom je vleči mlin, tuintam se najde tudi domino.

Prva igra, rekel bi: kraljevska igra, pa je šah. Neverjetno je, s kakim zanimanjem se mladi človek oprime te lepe, sicer težke, pa obenem silno zabavne in poučne igre. Tu je izključena vsaka goljufija, tu pride na vago to, kar znaš, izključeno je, da bi se kdo zanašal na srečo, kakor pri kartah.

Šah je perzijska beseda — slovensko bi rekli: kralj. Igro so iznašli v jutrovihi krajih. Znano je, da ima šahovska deska $8 \times 8 = 64$ polj. Iznajditelj te igre je baje zahteval, naj mu dajo za plačilo za prvo polje eno pšenično zrno, in za vsako nadaljnje dvakrat več kot za prejšnje. Navaden računar lahko izračuna, da bi končna svota zrn bila ogromna.

Za šah so se zanimali vsi kulturni narodi in tekom zadnjih 50 let so se vršile znamenite tekme v Evropi in Ameriki. Imena starejših šahovskih mojstrov ali matadorjev so: Cigorin in Alapin, zastopnika Rusev, Angleža Blackburne in Burn, Amerikanec Pillsbury, Nemci Lasker, Steinitz in Tarrasch, Madžar Maroczy, Poljak Janovski, Čeh Karusek itd. Slovence je na svetovnih turnirjih zastopal dr. Vidmar iz Ljubljane.

Malo je dandanes ljudi, ki bi šaha vsaj po imenu ne poznali. V vsaki kavarni lahko opaziš šahiste. Po dva in dva sta naslonjena nad desko, razdeljeno na

črne in bele kvadrate, na katerih stojijo lepe figure, črne in bele. Zamišljena sta, nič ne govorita, nič se ne prepirata, ker igra je taka, da potegne celega človeka nase. Igrata za častno zmago in zavest, biti zmagalec, je več vredna ko vse drugo.

To je šah. Poznajo ga tudi dijaki v zavodih, radi ga imajo v bogoslovju, priljubljen je v častniških in uradniških krogih. Če si izvežban šahist, najdeš prijateljstvo in zabavo v vsaki inteligentni družbi in če razumeš to igro, te ne more nikdo prezirati kot neizobraženca.

Nekoč sem opazoval, kako so igrali mladi dijaki šah. To je bilo skakanje in ropanje iz kota v kot — brez načrta, brez misli. Niso imeli nikogar, ki bi jim bil razložil, kako se mora igrati, zato tudi taka igra ni nič vredna.

Najlepša prilika, da se fantje nauče te igre, so fantovski poučni večeri. Najprej razna organizatorična in prosvetna vprašanja, potem pa nekaj za razvedrilo — in zakaj bi to ne smel biti šah? Prvi pojmi so kmalu dobljeni — za silo si potem napravi fant šah sam. — če je le količkaj spreten z ostrim nožem.

Rekel sem, da šah ni le za zabavo, ampak tudi za pouk. Kdor pozna to igro, dobro ve, kako si je treba lomiti glavo in koliko je treba misliti pri tej igri. Zato pravijo tisti, ki je ne poznajo, da je dolgačasna. Treba je preračunati naprej dve, tri, štiri pa še več potez — včasih že zdaj potegniti tako, da mi bo v korist šele pri petnajsti potezi . . .

Ta igra vzbuja v človeku častiželjnost, ki je v gctovem obsegu vsakomur potrebna. Kakor tukaj nočem podleči, ampak hočem zmagati, tako tudi pri drugih svojih podjetjih! Najhujše pri šahu je, če sem mat, t. j. če igro zgubim.

Človeško življenje je v marsičem podobno šahu. Potegujemo se za gotove cilje in si prizadevamo, da uresničimo svoje namene, pa naenkrat nam vse spodleti — in »mat« smo. Nikdo pa ne more biti šah mat, ki pozna igro dobro in igra pravilno, upoštevajoč in ogibajoč se vseh nevarnosti nasprotnika. Tudi naše življenje bo brez matov, brez porazov, če živimo po svoji vesti in izpolnjujemo svoje dolžnosti. Večkrat se pri šahu zgodi, da si je igralec že popolnoma svest svoje slavne zmage, pa le ena majhna poteza in vsi zmagonosni načrti se sesujejo skup, kakor hiša, če ji izpodmakneš temelj — in nasprotnik, ki je že bil obsojen na smrt, obhaja slavno zmago. Mladi ljudje naj tekmujejo med seboj ne samo v vajah telesa, temveč tudi v vajah duha. Obširno polje za take vaje je v vsakem oziru šah, ki bi ga naj gojila naša društva v veliko veselje naše mladine.

Za mladi svet.

Višavska:

Pismo prijateljici.

Ko sva se srečali onega dne,
tesno, kaj ne, ti je bilo v duši;
vem, da težila te težka je skrb:
kot da ljubezen se najina ruši...

Sestri ostaneve kot dosedaj!
Naj te zla misel nikar ne moti:
cilj najin je isti, lep in visok,
samo različni življenja ste poti.

Minulo je . . . Pomlad, ah tista nekdanja, prelepa pomlad! Zunaj v naravi je bila, naselila se je tudi v moje srce, žarka in čudovita. Bila sem v onih letih, ko se v mladi duši hipoma, kar čez noč, porodi čudovit nemir, sladka otožnost. In zahrepenela sem tako silno po duši, veliki in lepi, ki bi mi bila srodna. Z nekakim trepetom, skoraj mračno sem zrla v bodočnost . . . In spoznala sem

tako dušo, plemenito in lepo, da sem bila sama vsa mala in slaba poleg nje. Nizkotnosti ni poznala, vsakdanjost ji je bila tuja. Vso me je prevzela, prerodila me je. Neutešljivo hrepenenje mi je polnilo srce: da bi bila vredna te plemenite duše, da bi ji postala enaka. Povsod me je spremljala ta misel, v sanjah, pri molitvi, med delom . . . Malo sva govorila, o teh stvareh sploh nikdar. In vendar sem bila tako nepopisno srečna, če sem samo mislila na njega. Ves svet je bil tako solnčen, tako neskončno lep. Nepričakovano je prišlo slovo. Trdo in neizprosno. Kratko je bilo. Govorile so oči, česar je bilo srce prepolno. V srcu je ostal edino spomin; čudovit, nepozaben . . .

Pazimo na domišljijo! Pavlina Pakjova v eni svojih pesmi bridko toži, kako goljufiva in zapeljiva je čestokrat naša domišljija. V žarni luči nam stavi pred oči mamljive slike in v srcu nam vzbuja nedosegljive in nemogoče upe in nade. Da nam lahko postane prav nevarna, to spoznamo navadno še le takrat, ko je — prepozno; prav kot pravi pesmica: »En čas ti človek je v igračo všečno — grenkost spoznanja v sled pušči mu večno.« — A vendar je domišljija tudi velik dar božji. Ni li k slavnim delom pisateljev, pesnikov, slikarjev itd. pripomogla predvsem njihova živa, bujna domišljija? Toda vkljub temu se ne da tajiti, da iz domišljije izvira tudi mnogo zla, ako zaide namreč na napačno pot, če prestopi meje, ki jih stavi zdrav razum. — Tudi naša dekliska domišljija je rada prav živahna. Lahko se oprime tega, kar je lepo, plemenito, ali se da premagati vtisu slabega, nizkotnega in postane umazana. Prva nam pomaga ohraniti svoje poštenje in deklisko čast, dočim nas druga gotovo prevari, in dekleta, ki se udaja goljufivi nizkotni domišljiji, le prelahko globoko pade. — Vse kar vpliva na naše mišljenje, prihaja v nas skozi počutke, pri katerih moramo, ako se hočemo obvarovati pogubne domišljije, posebno paziti na oči in ušesa. Moramo si jih torej previdno nekako zagraditi proti temu, kar na poti življenja slabega vidimo ali slišimo. V slučaju, da pridejo pred naše oči spodtakljivi prizori in nedostojne slike, ali smo primcrane kaj slabega poslušati, naj gre vse to brez sledu in dopajdenja mimo nas. Varujmo se, da nikdar ne bomo tega, kar pride v nas nelepega, nizkotnega, še potem pomnoževale potom domišljije. Vzrok in povod k umazani domišljiji je lahko tudi splošna slabost Evinih hčerk, ženska radovednost, ki hoče vse videti in vedeti. Radovedne bodimo tam, kjer vidimo in slišimo res kaj lepega ali koristnega. Urimo se, počutkom zapovedovati in lahko nam bo obvladati svojo domišljijo. — Zelo kvarno lahko vplivajo na domišljijo posebno pri mlajših dekletih razni ljubezenski romani. Tako branje, ki nam navadno slika življenje in osebe v pretirano-idealnih barvah, rado dekleta razburja, jih zamoti, da sanjajo in si pričnejo domišljevati razne nemogoče reči. Poznam žensko, ki je z vso strastjo brala najrazličnejše romane. Zato si je tudi življenje predstavljala čisto romantično. Stopila je pozneje v zakon, a brez smisla za nalogo žene in matere. V svoji domišljavosti, katere se je nasrkala iz slabih romanov, si je domnevala, da bo prišel po njo kak princ ali knez; čutila se je zmirom vso nezadovoljno in nesrečno. Zdaj živi ločena od moža v spodtiklo čeli okolici. Ne hlatajmo torej preveč po takem berilu in če že tudi kaj beremo, imejmo pred očmi, da naše življenje ni roman, temveč trda resnica. Povod nespametni, pogubni domišljiji je mlademu dekletu tudi gizdava ali celo nedostojna obleka, v kateri si punca le prerada prične domišljevati, da je gotovo kaj prav posebnega, izrednega, ter da vse le njo občuduje in gleda. Da taka neumna domišljija ni dekletu v srečo, je jasno. Dekleta, ki je radi prevzetne obleke pretirano domišljava, ne moreš vniti in ogreti za nič vzvišenega, plemenitega. Njena zunanost in njena obleka je njen vzor, njen bog, temu posveti vse misli, vso svojo nizkotno domišljijo. Ko bi morala pozneje nastopiti v življenju kot žena in mati, kot tri vogle podpirajoča gospodinja, ima pa prazno glavo in še bolj prazno srce. Zato pomnimo, da obleka še ne naredi človeka. — Še v eni reči so lahko miselni in brezvestni ljudje prav spretni, da bi spravili

deklško domišljijo na nevarno polzko pot. To so tiste zaljubljene, bolj ali manj kosmate pesmi, ki so ponekod tako razširjene med mladim svetom, da jih znajo ponavljati že šolski otroci. Tako petje ne kaže le velikega pomanjkanja olike in srčne izobrazbe, ampak postane lahko mladim, neizkušenim dekletom vir grdi, umazani zastrupijo mlado srce. Značajna mladenka jih ne bo nikdar pela, niti jih z dopadenjem poslušala. — To bi bila torej nekatera navodila, kako pazimo na svojo domišljijo, da kedaj v poznejših letih ne bomo prevarane obžalovale mladostnih neumnosti. Zavest, da imamo v oblasti svojo domišljijo, nam bo utrdila značaj. Vse deklško življenje in dejanje naj bo prepleteno s čisto, nežno domišljijo, ki bo v našem srcu vzbujala hrepenenje po vzorih, po tem, kar je res lepega, vzvišenega. Tako bo ostalo jasno naše čelo, čisto in odkrito naše oko. Potem bo res »slovelo slovensko dekle.«

Društveni govornik.

Kako naj govorim v društvu? Resnica je, da se v naših društvih, odsekih in drugod zelo veliko govori, pa bore malo pove in skoraj nič ne doseže. Prazno besedičenje še ni govori, kakor tudi prazne slame ne bo noben pameten človek mlatil. Predno hočeš nastopiti z govorom, moraš dobro premisliti, kaj hočeš povedati. Stvar, ki jo drugim razlagaš, moraš sam dobro razumeti, čednosti, ki jih priporočaš, moraš sam v svojem življenju kazati, navdušenje, ki ga hočeš vzgati pri drugih, mora močno goreti v tvoji notranjosti. Sicer si le pocestni muzikant, ki vedno iste dolgočasne melodije goni na svoji lajni, pa postane sčasoma nadležen. Za govor si ne izberi snovi, ki je za tebe pretežka. Poslušalce boš dolgočasil, sebe pa osmešil. Ko si se odločil za določen predmet, si govor lepo napiši. Daj ga v presojo kakemu pametnemu človeku, ki te bo opozoril na morebitne nedostatke. Nato se nauči govor na pamet. Ponavljaj ga večkrat in delaj obnem vse kretnje z roko in z obrazom, ki jih misliš delati pred poslušalci. Ko si se dobro pripravil, nastopi v društvu z govorom pogumno, mirno in nekako samozavestno. Govori počasi in razločno. Stoj mirno in ravno. Na mizi imaš lahko zvezek z govorom, pa poglej v njega le v skrajni sili. Ne pusti se motiti po nobeni stvari, tudi ne po neotesanih poslušalcih, ki se med tvojim govorom razgovarjajo in smejiijo. Ako se ti bo prvi nastop ponesrečil, ne smeš izgubiti poguma, nasprotno: v drugič se še bolje pripravi in sčasoma boš pameten in dober govornik.

Politična zgodovina Slovencev od 1908 do 1921. (Snov.) Aneksija Bosne in Hercegovine leta 1908 je spravila zopet na površje južnoslovensko vprašanje. Začelo se je govoriti o trializmu. Poleg Avstrije in Ogrske naj bi obstojala še tretja skupina, ki bi obsegala vse južne Slovence v Avstriji. Za to razdelitev je bil baje tudi avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand. Seveda so se taki preosnovi upirali z vso močjo Nemci in Madžari, tudi Čehi in Poljaki ji niso bili naklonjeni. Misel o državni samostojnosti južnih Slovanov je zelo pospešila balkanska vojna leta 1912 in 1913. SLŠ je na skupnem zborovanju s hrvaško stranko prava v Ljubljani (20. 10. 1912) sprejela resolucijo: Izjavljamo, da tvorimo Hrvati in Slovenci narodno celoto. Zato hočemo skupno delovati za edinstvo, pravice in svobodni razvoj hrvatsko-slovenskega naroda v okviru habsburške monarhije. Socialno-demokratska stranka je po svojem govorniku (leta 1913) povdarjala kot politični smoter jugoslovansko republiko štirih sorodnih narodov. Narodno-napredna stranka je podala istega leta izjavo, da je združeno južnoslovanstvo najmočnejši steber habsburške monarhije. Tako so torej vse slovenske stranke povdarjale združitev južnih Slovanov. — Dne 28. junija 1914 se je izvršil sarajevski atentat. Avstrija je Srbiji napovedala vojsko. V avstrijskih južnih pokrajinah se je med slovanskim prebivalstvom začelo hudo preganjanje. Cve-

telo je ovadustvo. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je bilo prvih 14 mesecev obešenih ali ustreljenih v Bosni in Hercegovini 900, v Hrvaški in Slavoniji 513 in v Sloveniji 469 oseb. Med temi ni bilo niti enega Nemca ali Madžara. Ob izbruhu vojne se je posrečilo nekaterim jugoslovanskim politikom oditi v tujino, Ti so se združili (1. 5. 1915) kot »Jugoslovanski odbor.« Svoj program so izročili francoski, angleški in ruski vladi, zahtevali so osvobodjenje avstro-ogrskih Jugoslovancev in združenje vsega jugoslovanskega ozemlja v enotno, neodvisno državo. Ob enem zavračajo intervencijo Italije v smislu londonskega pakta, ki je bil sklenjen 26. 4. 1915, po katerem se prepušča Italiji južno Tirolsko, cela Primorska z Vipavo in severno Dalmacijo. Srbija ni tega pakta nikdar priznala. Po triletnem absolutizmu med vojno je bil po umoru grofa Stürgkha (okt. 1916) sklican državni zbor. V avstrijskem parlamentu so se strnili vsi južnoslovanski poslanci v »Jugoslovanski klub« pod vodstvom dr. Kreka in dr. Korošca. Ta je podal 30. 5. 1917 takozvano majniško deklaracijo, v kateri je zahteval zedinjenje vseh pokrajin monarhije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, v samostojno državno telo pod žezlom Habsburžanov. Ta izjava je bila agitacijsko sredstvo za ono, kar je vseboval krfski program. Krfska deklaracija, sklenjena 20. (7.) julija 1917 med srbsko vlado in »Jugoslovanskim odborom« kot zastopnikom avstro-ogrskih Jugoslovancev, proglašja enotnost Slovencev, Hrvatov in Srbov in združitev v eno državo z vladarsko rodbino Karadjordjevičev. Notranji razkroj Avstrije je pod vplivom nacionalne agitacije naraščal. Septembra 1918 je odložila orožje Bolgarija in Turčija. Dne 3. 10. 1918 se je obrnila Avstrija na Wilsona s prošnjo za premirje in sprejela kot prvi pogoj Wilsonovo zahtevo, da je pripravljena priznati Jugoslovonom samoodločbo glede bodoče državne pripadnosti. Med tem se je izvolilo »Narodno Viječe« (svet) v Zagrebu, v katerem so bili Slovenci, Hrvati in Srbi. Predsednik je bil dr. Korošec, podpredsednika Hrvat dr. Pavelič in Srb Svetozar Pribičević. Narodno viječe je prevzelo vodstvo narodne politike. Ko je 28. 10. Avstro-Ogrska ponudila Ameriki mir na podlagi samostojnosti Čehov in Jugoslovancev, je Narodno viječe 29. 10. proglasilo narodno samostojnost Jugoslovancev in imenovalo narodne vlade tudi za Slovenijo, v katero so se združile slovenske dežele. Odbor Narodnega viječa se je 1. 12. napotil v Beograd in predložil srbski vladi in regentu adresu Narodnega viječa, v kateri se proklamira ujedinjenje vseh avstro-ogrskih Jugoslovancev s kraljestvom srbskim. Regent je proglasil v imenu Petra I. ujedinjenje Srbije in preje avstrijskih jugoslovanskih dežel v enotno kraljevino SHS. Dne 1. 3. 1919 se je sestalo začasno narodno predstavništvo. Novembra 1920 so bile volitve za konstituanto, ki je sprejela centralistično ustavo leta 1921.

Drobtinice.

V Franciji izhaja letno 107 pomembnejših katoliških časnikov in revij. Največji in najbolj znan politični list je »La Croix« (Križ), ki so ga ustanovili asumpcionisti leta 1883. V Franciji stane letno 46 frankov, za inozemstvo pa 74 frankov. Mladinsko gibanje širi nad 20 mladinskih listov. Posebne časnike imajo katoliški vseučilišni profesorji, katoliški pisatelji, kat. časnikarji, kat. učitelji in učiteljice, abstinenti itd. Pet časnikov pospešuje lepo cerkveno glasbo.

V Sloveniji je zaznamovati živahno gibanje na prosvetnem polju. Vsem prednjači Prosvetna zveza, ki vodi iz dobro urejenih central v Mariboru in v Ljubljani smeteno delo za izobrazbo naroda. Demokrati so osredotočili svoje delo v mladinskih klubih »Mladost«, s katerimi hočejo prodrati med kmečko mladino, ker so sami spoznali, da Sokol ne zadošča več. Delajo vztrajno in zelo marljivo. Samostojneži se opirajo na »Zvezo slovenskih fantov in deklet v Ljubljani«, ki je poslala v svet prvo številko mladinskega lista »Gruda.« Ljudje okoli »Avtonomista« so nastopili s prosvetnim listom »Slovenska misel.« Socialdemo-

krati pa plavajo še vedno v svojih starih protifarških in protiverskih vodah in tako širijo svoje vrste »prosveto.«

V Lurdu je bilo leta 1921 do 800.000 romarjev, med temi 700 bolnikov in 105 tujih zdravnikov. Uradno so ugotovili 18 čudežnih ozdravljenj. L. 1922 je bilo pa nad 800.000 romarjev, samo dne 8. septembra jih je bilo 50.000. Sv. maš se je opravilo 48.500. Sedanji papež so bili dvakrat v Lurdu: prvič leta 1893, drugič pa kot kardinal leta 1921.

Osmo olimpiada se bo vršila letos v Parizu. Najboljši športniki celega sveta bodo preizkusili svoje moči. Zastopanih bo 35 držav, tudi Jugoslavija. Tekmovali bodo v vseh panogah atletike, telovadbe, nogometa. Jugoslavija nastopi pri telovadbi, nogometu, teku, metanju krogle in najbrž skoku. Pri smučarskih tekmah se jugoslovanski tekmeči niso mogli uveljaviti. Amerikanski tekmovalci pridejo na posebnem parobrodu. Pri Parizu so si najeli cel grad. Najemnina za čas olimpiade bo znašala 350.000 frankov.

Društveni glasnik.

Dvigni se — sveta vojska! Katoliški shod je slovesno proglasil, da je njegov glavni namen versko-nravní prerod naroda. Zato je — najbolj po zaslugi sedanjega škofa dr. Srebrničá — ves slovenski narod slovesno pozval k treznosti. Pijančevanje in ž njo združeno surovost imenuje »največjo oviro verskemu življenju«, »vzrok, da delo na verskem polju ne rodi zaželenega sadu. Brez temeljitega zboljšanja v tem oziru je pa tudi vsako socialno zboljšanje in resničen kulturni napredek nemogoč. Zato prosi in roti vse prizadete kroge, posebej še duhovščino, učiteljstvo in županstva, vsa prosvetna društva, predvsem pa verske družbe, naj z največjo resnobo in vsemi silami delajo za treznost.« Ali naj te slovesno-resne besede impozantnega shoda brez vsakega sadu in sledu izdonijo v zrak? Ali so resolucije katoliškega shoda resno mišljene ali ne? Če so — in seveda so — potem je jasno, da jih moramo začeti tudi resno izvrševati! In če mislimo kedaj, potem ni več časa odlašati. Zato se odbor »Svete vojske« obarača do vseh prizadetih katoliških krogov s prošnjo in pozivom: Pričnimo na vseh koncih z energičnim delom za stremženje ljudstva! Vsako delo, če hoče uspevati, mora biti organizirano. Ker pa imamo pri nas že toliko društev, da je težko vse dobro voditi, naj to delo prevzamejo predvsem že obstoječa društva in verske družbe, katerih glavni namen itak mora biti versko-nravní napredek ljudstva. Vsako društvo in vsaka družba naj stvori treznostni odsek. Tem odsekom se bodo dala za njih delovanja posebna pravila in navodila. Ker pa za treznost lahko delajo tudi sicer neorganizirani ljudje in ker mora biti to delo v eni župniji kolikor moči enotno, zato naj se vsi trezniki končno združijo v »Družbi treznosti«, ki v mnogih župnijah že obstoji, le poživiti in voditi jo je treba. Odbori vseh odsekov naj tvorijo skupen odbor »Družbe treznosti.« Vse te lokalne treznostne organizacije pa naj bodo združene v »Sveto vojsko« v Ljubljani, odkoder se bo vodila skupna akcija. Prosimo, da bi z akcijo pričeli kmalu. Postni čas je zato prav primeren. Vsaj pa do Kresa, ko bo praznik in proslava treznosti. Kakor hitro se bo pri vas organizacija oživila, prosimo, da to sporočite »Sveto vojsko«, da se Vam dopseljejo pravila. Voditi hočemo natančno statistiko naše organizacije in jo objavljati. Po vsej Sloveniji naj se dvigne sveta vojska proti pijančevanju! Ne odnehamo prej, dokler ne porinemo sovraga nazaj! V Ljubljani, sv. Jožefa dan 1924. Odbor »Svete vojske.« — Opomba uredništva: Vsa društva so dobila podrobna navodila potom okrožnic. Navodila kakor tudi ta oklic naj ne ostanejo samo na papirju, sicer se bo iz »Svete vojske« razvila »Papirna vojska.«

Artiče. Odkar se je pri nas ustanovila Dekliška zveza, se je vzbudilo tudi povsem drugo, novo življenje. Vnema za napredek se vidi zlasti pri mesečnih

sestankih. Dekleta kar tekmujejo, katera bi zložila lepši govor v spodbudo sodelnicam. Dal Bog, da ne bi bil trud zaman. V minulem letu 1923 smo imele 11 mesečnih sestankov. V 25 govorih se je razpravljalo o gospodinjstvu, vemale smo se za нравno, versko življenje, evharistični in dobrodelni odsek in za obnovo katoliškega časopisja. Bilo je pet deklamacij in trije dvogovori. Priredile smo tri igre: »Planšarica«, »Vedeževalka« in »Goslarica naše ljube Gospe« ter skupno s izobraževalnim društvom igro: »Tri sestre.«

Sv. Benedikt v Slov. gor. Mladiška zveza je imela 11 sestankov. Nastopilo je blizu 24 govornikov in 10 deklamatorjev. Udeležili smo se V. katoliškega shoda v Ljubljani in Marijanskega shoda pri Sv. Petru niže Maribora. Vsak mesec imamo po nauku Mladiške Marijine družbe kratek poučen sestanek Mladiške zveze. Teh sestankov pa se udeležujejo tudi Orli, ki sporazumno z nami tvorijo bistveni del Mladiške zveze. V prijateljskih odnosih gremo roko v roki pot, ki nas vodi k Bogu. Razum tega pa še imajo Orli vsak teden po dvakrat svoje fantovske sestanke. Vse naše delo naj bo uravnano tako, da bo odgovarjalo besedam pesnika: Mi nočemo žalostnih zvezd, ne želimo opolzkih si cest — želimo pa solnca žarečega in srca za vzore gorečega! Bog živi! — M. Slaček, tajnik.

Dobrna pri Celju. Ker se telovadni odsek Orel in Orlica nista v našem kraju obnesla, se je v marcu t. l. poživila Mladiška in Dekliška zveza. Pri Mladiški zvezi je odbor: Štefan Pušnik, predsednik; Ferdinand Kranjc, tajnik; Jakob Habé, blagajnik; Jožef Verder, zastavonoša in Čerenak Janez, odbornik. Pri Dekliški zvezi: Ana Božnik, predsednica; Ana Koren, tajnica, Marija Pungartnik, blagajničarka.

Sv. Marijeta niže Ptuja. Letno poročilo Dekliške zveze o poslovnem letu 1923. Redni sestanki se niso mogli vršiti, ker so nam prejšnje prostore odpovedali, drugih pa za sedaj ni bilo mogoče dobiti. Stavimo pa poslopje, društveni dom, v katerem bomo imele tudi me varen kotiček za svoje delovanje. Za zgraditev tega doma smo tudi me po najboljši moči prispevale in prepustile v ta namen prebitek svojih prireditev. Z veliko požrtvovalnostjo smo tudi dekleta kot delavke pomagale pri zidanju. Po naročilu preč. g. župnika smo pobirale za dijaško semenišče in bile z uspehom zadovoljne, upamo, da tudi dotični, ki so dobili. Dekliška zveza se je tudi v precejšnjem številu udeležila katoliškega shoda, kjer je nastopila pri obhodu z lastnimi znaki.

Marija Reka. Od dne ustanovitve (v majniku) so se vršili sestanki Dekliške zveze navadno vsakih 14 dni. Bili so skrbno pripravljeni in so se dobro obnesli. Tudi smo se držale navodil »Našega doma«: Prireditev ne preveč, pa te dobre! Kar se tiče časopisov, poznamo vse, ki jih priporoča »Naš dom.« Zaradi tega pa naša blagajna ni osirotela, temveč je blagajničarka oddala lep prebitek svojih naslednic. — Marija Zakonjšek.

Sromljce. Delo našega izobraževalnega društva v letu 1923: Društvo je imelo pet društvenih sestankov, na katerih je nastopilo 26 govornikov in govornic, namreč: Peterkovič Marija: 1. kako ravnati s kokošmi, da bolje nesejo; 2. spoštuj svojo mater. Petan Antonija: 3. kako ravnati z obleko, da se prehitro ne pokvari; 4. ljubi svoje izobraževalno društvo; 5. skrbimo za lepo, domače petje. Kostanjšek Antonija: 6. dekle v pregovorih. Petan Marija: 7. pomen dobrega časopisja. Kostevc Marija: 8. kaže slabe izglede pijančevanja. Kostevc Cecilija: 9. svari pred grešnim znanjem. Lapuh Neža: 10. o krompirjevih jedeh. Avšič Neža: 11. poučuje z modrimi izreki škofa Slomškega. Senica Anton: 12. o semenih; 13. o umetni uprabi grozdja; 14. kako se varujemo tujk v slovenščini. Pečnak Jože: 15. o koruzi; 16. o mestu Zagrebu; 17. o koristi domačih živali; 18. o škodljivosti alkoholnih pijač; 19. o krompirju, Petan Alojz: 20. o koristi rokodelstva. Kostanjšek Janez: 21. Premaguj se. Kostanjšek Jože: 22. svari pred grdo navado preklinjanja. Cizelj Ivan: 23. ljubi slovensko domovino. Knežič Jože: 24. o domovini, šegah in navadah ciganov. Vrstovšek Jože: 25. agitirajmo

ofenzivno za naše časopise. Krošelj Ivan: 26. dokazuje, kako slovenska pesem pijance proslavlja. Pri vsakem sestanku nas je zabaval domači ženski pevski zbor, pri zadnjem sestanku pa je v naše veliko veselje nastopil dobro tudi fantovski pevski zbor. Društvo je priredilo 4 gledališke predstave: 1. »Kmet Herod«, 2. »Damoklejev meč«, 3. »Vedeževalka« in 4. »Stari in mladi.« Društvena knjižnica šteje 286 knjig, društvo pa 59 članov.

Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico je imela ustanovni občni zbor dne 23. 2. 1922. Novi odbor je pričel agitirati za nove članice, kojih število je danes 1065. Ženska zveza ima namen: razširjati krščanska načela v družinah in v javnem življenju. Pred vsem pa skrbi za svoje bolne članice z obiski na domu in z gmotno podporo. Za revne članice je ustanovila posmrtni sklad.

Braslovče. V Braslovčah se je dne 17. decembra 1922 ustanovila Mladiška zveza, ki je štela do lanskega občnega zbora 38 članov, sedaj jih šteje že 55. Imamo vsak mesec nauke in sestanke, pri katerih marsikaj dobrega slišimo in se pogovorimo ter poslušamo velevažna predavanja. Imamo tudi vsak teden pevske vaje. Ustanovili smo si tudi »Čebelico«, kjer zbiramo svoje prihranke. Imamo tudi nad 20 listov in časopisov, tako da se lahko ob nedeljah razvedrimo in poučimo s čitanjem. Priredili smo dve igri, lani na Svečnico burko »Dva prepirljiva soseda« in letos dne 24. februarja burko trodejanko »Strah z dolgo roko.« — M. K.

Št. Jošt na Kozjaku. Prireditel, ki se je vršila na Svečnico, je prav dobro uspela. Igrali smo »Sanje« v naših zasneženih in težko dostopnih hribih, kjer pa še vseeno živi zavedna in požrtvovalna mladina, ki se ni ustrašila dolgega truda, ko se je pripravljala za javni nastop. Igra je dobro uspela. Prostori so bili polni radovednih poslušalcev. Bil je za nas dan veselja in tudi napredka. — Sentjoški fant.

Sv. Jedert nad Laškim. Čitalnica ima za letos sledeči odbor: č. g. župnik Josip Lončarič, predsednik; Ferdo Potokar, podpredsednik; Jože Napret, tajnik; Franc Grešak, blagajnik; Arno Mokotar, knjižničar; Josipina Kurnikova, knjižničarka; Franjo Petek, pevovodja (bo moral v vojaško službo), Ivanka Napretova, načelnica Dekliške zveze. Knjig ima društvo 702, prebranih je bilo lani 535. Na gledališkem odru se je vršila dvakrat predstava, tudi predavanja so bila v društveni sobi v mežnariji. Letos se pripravljamo na 25letni jubilej Čitalnice, ustanovljene 1. nov. 1899.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Naša Dekliška zveza je lani štela 60 članic in je priredila 11 poučnih shodov s 25 govori in 6 deklamacijami. Govori so bili po veliki večini splošno poučni, deloma verski, gospodarski in treznostni. Sodelovale smo z govori na dekliskem shodu pri Sv. Antonu v Slov. gor. Na poučnem shodu meseca septembra smo se spominjale 20letnice obstanka naše Dekliške zveze. Mnogo je storila v teh letih za našo izobrazbo. Slovesno bomo praznovali njeno 25letnico. Na štirih odborovih sejah smo predelale tudi poslovnik naše Dekliške zveze. Razširile smo precej časnikov, zlasti knjižic »Srečne hiše« in »Resnost življenja.« Tudi v novem letu je naša zveza živahno v delu. Strogo se ravnamo po svoječasnem sklepu, da pride vsak mesec druga občina na vrsto z govornicami. Na ta način dosežemo raznovrstnost ter izvežbamo veliko deklet za govorniške nastope. Najbolj zanimivi so govori, ki si jih same sestavimo, ker so javen odsvit našega mišljenja in znanja. — Tajnica.

Št. Ilj pod Turjakom. Zimski meseci so nam potekali v nepretrganem društvenem delovanju. Dne 9. marca smo priredile lepo igro: »Dve materi«, ki je bila kljub slabemu vremenu dobro obiskana. Ljudstvo je uvidelo in spoznalo, da je bila to ena najkрасnejših prireditel dosedaj. Tudi drugače deluje naša Dekliška zveza zelo pridno! Pri vsakem mesečnem zborovanju imamo po dva ali tri govore, ki si jih članice večinoma same sestavijo. Bog daj, da bi tako ostalo, potem bi zacvetel prekrasen vrt, poln cvetk najlepših čednosti.

Kaj kupiš v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru?

Tiskati daš lahko

knjige, vabila, cenike, kuverte, sploh vse, kar hočeš.

Kupiš lahko:

1. Vsakovrstni papir črtan in nečrtan za pisanje, pisma, ovijanje, risalni papir, kuverte, svileni in prešan papir za kinč, zvezke trdo in mehko vezane.
2. Peresa, svinčnike, radirke, črnilo, rudečilo, barve, ravnila, sploh vse pisarniške potrebščine.
3. Trgovske knjige vsake vrste.
4. Molitvenike, šolske učne knjige, vse zabavne knjige, povesti i.t.d.
5. Rožne vence, svetinjice, podobice, kipe presv. Srca Jez. in druge, podobe, slike, križe i.t.d. — Ako želiš kako reč, piši dopisnico in dobiš po pošti.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici, v. z. z n. z. Maribor, Stolna 6

ki obrestuje po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Na debelo!

D E N A R

Na drobno!

si prihranite, ako kupujete manufakturno blago v Celju, „pri Solncu“. Velikanska izbira vedno svežega vsakovrstnega oblačilnega blaga. Vsled velikega nakupa so cene konkurenčne. Za obilen obisk se priporoča

ALOJZ DROFENIK

Mera poštena!

Postrežba točna!

BRATA RODÉ & MARTINČIČ, CELJE

TISKARNA

KNJIGOVEZNICA, IZDELOVALNICA GUMIJASTIH STAMBILJK

se priporoča za vsa v njeno stroko spadajoča dela, koja se točno in ceno izvrše